

BURZLIWY (75) *ai*

burzliwy (73), **burliwy** (2) *OrzQuin*.

comp burzliwszy (1).

sg m N burzliwy (4). \diamond *G* burzliw(e)go (6). \diamond *D* burzliw(e)mu (1). \diamond *A* burzliwy (3), burzliw(e)go (1). \diamond *I* burzliwym (1). \diamond *V* burzliwy (1). \diamond *f N* burzliwą (1). \diamond *A* burzliwą (2). \diamond *I* burzliwą (1). \diamond *L* burzliw(e)j (1). \diamond *n N* burzliwé (5); -é (1), -(e) (4). \diamond *G* burzliw(e)go, burzliwsz(e)go (11). \diamond *D* burzliw(e)mu (1). \diamond *A* burzliw(e) (3). \diamond *I* burzliwym (1). \diamond *L* burzliwym (12). \diamond *pl N m pers* burzliwi (1). *m an* burzliw(e) (1). *subst* burzliwé (3); -é (1), -(e) (2). \diamond *G* burzliwych (5). \diamond *D* burzliwym (1). \diamond *A m pers* burzliw(e) (1). *subst* burzliw(e) (7). \diamond *L* burzliwych (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVIII w.

1. *Niosący burzę, pełen burz, wzburzony, rozwichrzony, falujący; procellosus Calep, Cn; fluctuosus Calep; tempestuosus, tumultuosus, turbidus, turbulentus Cn (57)* : Włfytki nocne burzliwe mgły y gęfte czarnośći *LubPs* eev; y ftánał wiátr burzliwy: y wyniosły fie wzgore nawałności iego. *Leop Ps* 106/25; *RejAp* 146; *Fluctuo* – Odwałow burzliwych ieltem nożony. *Calep* 425a, 425a, 851a.

Wyrażenie: »morze burzliwe; burzliwe morze« (6 : 2): *LubPs* gg2v; *RejWiz* 3, 87v; *RejAp* 129; Tego áni burzliwé morze fráfuie/ Ani ciężki grad/ áni złé vrodzáie *KochPieś* 18; *PAnie/* co burzliwe morze/ łłowem łkromiłz *GrabowSet C*; *CzahTr* L4v; *GosłCast* 59.

Przen (43) :

a) *Pełen niebezpieczeństw, grozy, złych przygód, przeciwności losu, nieszczęść, niepokoju, zamieszek, buntów, wojen; niebezpieczny, niespokojny, niepewny, kryjący zasadzki* (41) : gdy [*Pan*] włpokoicé będye raczył to burzliwe kroleństwo swoie *RejAp* 157v; *RejZwierc* 199; *GrabowSet* M3.

Wyrażenia: »burzliwe czasy« (3): *BielSat* H2; któryś iuż przetrwał włzytki ony burzliwe czáfy swoie *RejZwierc* 136v, 136.

»burzliwa młodość, burzliwe lata młodości« (2); *Pátrrze iákíey bywa człowiek mdłości/ Zwłáłzczá ielzczę w burzliwey młodości* *BielKom* G3v; *RejZwierc* [121]v.

»burzliwe morze (świata tego); morze burzliwe« (18 : 4): *RejWiz* 8v; *Gwiazdy niebiełkié/ wiátry łłufzné/ Porty pewné/ ná thym burliwym Morzu/ wkázuie Polłkiéy Koronie. OrzQuin* A4; *RejAp* 74v; nie lękay fie [...] áni tych łtráchow Moizelzowych/ áni tego márnego á burzliwego morzá/ tho ielł swiátá tego/ włzego niebelłpieczeńłtwá á wielkíey nędze nápełnionego *RejPos* 174v; który przebrnąwłzy ty włzytki niebelłpieczeńłtwá tego burzliwego morzá/ á tego zátrwożonego á nikczemnego swiátá *RejPos* 187v, 49, 174v, 176, 176v [2 r.], 177 (11); *RejZwierc* Av, 20v, 67, 103v, 150, 177; w którym [okręcie] głębokíey y burzliwe swiátá tego y pokus ná nim/ morze przepłynie *SkarJedn* 38; *LatHar* 604.

»świat burzliwy, morze swiata (tego) burzliwego, nawałności burzliwe tego swiata; burzliwy świat, morze burzliwego swiata tego, burzliwe nawałności swiata tego« (6 : 5): *Bo ácz pływáłz po tym morzu swiátá burzliwego/ Iednáł to wiedz iż zá łáłłką Bogá włzechmocnego. LubPs* ktv, Y5 marg, ee3v; iż ten omyłny á burzliwy swiát píłmo święte morzem záwłzdy zowie. *RejAp* 132v, 24v, 105v, 129; *RejPos* 331; *RejZwierc* 28, 127v; *LatHar* 477.

b) *Podobny do burzy, mający cechy burzy; dziki, rozhuwany (2)* : gdzie burzliwe Ich konie z wozy stały i zbroje cierpliwe. *KochMon* 30; gdy frogi trzałk w domu/ Burzliwa śmierć broiła/ napełniając gromu. *WisznTr* 10.

2. *Sklonny do buntu, do robienia zamieszek, zamętu; buntowniczy, wicherzycielski, samowolny; gwałtowny (17)* : *OrzQuin* C2v; iż łatwiej ięft thákowym burzliwym ludziom/ niedopuszczić vrość/ niż kiedy iuż wielkimi vroftą/ chcieć im dopiro rogow vcierać. *GórnDworz* Hh8v, Hh8v; ábo wízczyńać zgromádzeniá burzliwe nád rofkazánie iego *BudBib* 1.*Mach* 14/44, *Ps* 148/8; ktore [*wzruszenia serdeczne*] z gniewu waśni y infzych burzliwych namiętności pochodzić zwykły. *ModrzBaz* 27; do odłzczepieńftwá y ofobnjch rozumow burzliwych przyzwyczáili. *SkarJedn* 179, A4v; *SkarŻyw* 88, 309, 492 [2 r.]; *CzechEp* 52; *ArtKanc* T6.

Wyrażenie: »burzliwa myśl« (3): vfkromiwłfy burzliwą myśl íprzećiwnikow moich *RejPs* 211v; *BielKron* 333v; *KochFrag* 43.

3. *Fermentujący, burzący się (1)* : á żadnego ímáku/ iáko w winie młodym burzliwym/ nie doznawáią. *WerKaz* 276.

Synonimy: **1.** szturmujący; **2.** bontowny, buntowliwy, niecierpliwy, nieposłuszny, niespokojny, swarliwy, zamieszany, zapalczywy, zwadliwy.

ZZie